

Suositus 25/2022
Ehdotus A 1771/tillväxt
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Mietintö suosituksesta 25/2022 – merenkulun ja terminaalien sähköistäminen

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi ilmoituksen suosituksesta 25/2022 ja jää odottamaan poliittista dialogia.

Taustaa

Suositus kuuluu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää vuoropuhelun Pohjoismaiden ja Itämeren valtioiden kanssa alueen yhteisestä satamien sähköistämisen standardista sekä alusten velvollisuudesta käyttää satamissa maasähköä ja tarjota latausvirtaa sekä kehittää päästöttömien energiankantajien (kuten vety ja ammoniakki) infrastruktuuria.

että se pyrkii herättämään Pohjoismaissa yhteistä tahtoa päästöjen vähentämiseksi satamissa (ja merellä, esimerkiksi kun kyse on tankkien tyhjentämisestä mereen).

että se kehittää yhteistä merenkulun ympäristöindeksiä (erityisesti rannikkoliikenteessä ja lyhyillä reiteillä) ja pyrkii edistämään yhdenmukaista satamamaksujen ympäristöprofiilia Pohjoismaissa (niin että suositaan ympäristöystävällisiä aluksia).

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto kiittää suosituksesta ja yhtyy Pohjoismaiden neuvoston näkemyksiin merenkulun ja satamien vihreän siirtymän tärkeydestä ilmastolle ja ympäristölle.

Tästä syystä merialueiden vihreä liikenne on keskeinen osa ministerineuvoston vuosien 2021–2024 Visio2030-toimintasuunnitelmaa. Ministerineuvosto ja sen eri laitokset rahoittavat kyseisellä kaudella useita rinnakkaisia hankkeita, joissa lainsäädäntöön,

kilpailukykyyn, teknologiaan ja/tai tutkimukseen keskittymällä luodaan uutta osaamista ja kehitetään ratkaisuja siitä, miten vihreää siirtymää voitaisiin parhaalla mahdollisella tavalla toteuttaa alalla. Useissa hankkeissa kyse on merenkulun sähköistämisestä, muun muassa maasähkölaitteistojen edellyttämästä infrastruktuurista.

Suositukseseen liittyen Pohjoismaiden ministerineuvosto on konkreettisenä esimerkkinä rahoittanut hanketta On Shore Power Supply in the Nordic Region, jossa kartoitettiin olemassa oleva latausinfrastruktuuri pohjoismaisissa satamissa ja analysoitiin mahdollisuuksia ottaa käyttöön muuta infrastruktuuria aluksia varten, joissa on erilaisia tarpeita. Lisäksi Pohjoismaiden ministerineuvosto on rahoittanut hanketta "Norden tager en lederrolle for at sikre grønnere krydstogtturisme" risteilyalustermiinalien sähköistämisestä vuosina 2020–2021, jonka tavoitteena oli taata Pohjoismaille johtoasema vihreämmän risteilymatkustamisen varmistamiseksi. Hankkeen tavoitteena oli edistää yhteisten vaikutuskeinojen koordinoinnin tukemista ja testata erilaisia ennen kaikkea maasähköä koskevia teknisiä ratkaisuja, joiden avulla risteilyalusten päästöjä saataisiin pienennettyä Pohjoismaiden ja Baltian maiden satamissa. Hankkeessa otettiin kantaa muun muassa yhteisen kestäviä risteilyaluksia koskevan määritelmän tarkoituksenmukaisuuteen sekä niihin mahdollisuuksiin, joita voi sisältyä alusten ja satamien kestävyttä koskevan indeksin käyttämiseen.

Pohjoismaiden ympäristö- ja ilmastoministerien lokakuussa 2020 antamassa yhteisessä julkilausumassa esitetään toive, että Itämerestä tulee Euroopan kestävin risteilykohde ja että maasähköä on oltava käytettävissä Pohjoismaiden ja Itämeren alueen suurimmissa risteilysatamissa vuoteen 2030 mennessä. Ministerien julkilausuma oli muun muassa osa hankkeen seurantaan. Ministerit pitävät myös ympäristöindeksin käyttämistä tervetulleena risteilyalusten kestävyuden lisäämiseksi. Julkilausumaa on seurattu eri foorumeilla, ja se on toiminut muun muassa Tanskan uuden, kesäkuussa 2022 julkaistun kestävä matkailua koskevan strategian perustana vihreää risteilymatkailua koskevien elementtien osalta.

Pohjoismaiden pääministerit hyväksyivät elokuussa 2022 yhteisen julkilausuman kestävästä meritaloudesta ja Pohjoismaissa toteutettavasta vihreästä siirtymästä. Julkilausumassa käsitellään erityisesti yhteistyötä, joka liittyy meriä koskeviin ongelmiin. Tässä yhteydessä korostetaan myös Pohjoismaiden tahtoa toimia merenkulun ilmastovaikutusten ja merten saastumisen vähentämiseksi. Pohjoismaat ovat muun muassa ottaneet johtavan aseman kansainvälisissä prosesseissa, esimerkkeinä YK:n merioikeusyleissopimus (UNCLOS) ja Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO:n sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal). Pääministerit ilmaisevat tukensa vihreiden merenkulkukäytävien ja satamainfrastruktuurien perustamiseksi ensisijaisten kansainvälisten kauppaväylien varrelle ja toistavat Pohjoismaiden päätöksen lauttaliikenteen nollapäästöväylien

perustamiseksi Pohjoismaiden välille osana Clydebankin julkilausumaa, joka allekirjoitettiin COP 26 -kokouksessa Glasgow'ssa marraskuussa 2021.

Käynnissä olevasta työstä saadut alustavat tulokset vihreistä merikuljetuksista näyttävät, että merenkulun ja terminaalien sähköistäminen on tärkeä elementti kaikkien niiden moninaisten ratkaisujen joukossa, joiden avulla halutaan vähentää merenkulun päästöjä. Ministerineuvoston työskennellessä kohti tavoitetta, jonka mukaan Pohjolasta halutaan luoda maailman kestävin alue, se tutkii jatkossakin sitä, mitä vaikutuskeinoja hyväksi käyttäen, esimerkkinä yhteiset standardit, merenkulun vihreä siirtymä voitaisiin parhaiten toteuttaa Pohjoismaissa, mielellään vuoropuhelussa muiden Itämeren reunavaltioiden kanssa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo täten, että suositus on osittain toteutunut.

Valiokunnan näkemykset

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus Pohjoismaiden neuvoston suositukseen merenkulun ja terminaalien sähköistamisestä selventää merenkulun ja sähköistämisen alalla tehtävien pohjoismaisten hankkeiden, yhteistyön ja Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteiden tilaa.

Kaikissa kolmessa että-lauseessa on kuvattu kattavasti sähköistämistä suosituksen otsikon mukaisesti, poikkeuksena päästöttömien energiankantajien (kuten vedyn ja ammoniakkin) infrastruktuurin kehittäminen, jota Pohjoismaiden ministerineuvoston on valiokunnan näkemyksen mukaan edelleen selvennettävä. Lisäksi valiokunta toivoo Pohjoismaiden ministerineuvoston vastauksen pohjalta syvempää vuoropuhelua ministerineuvoston kanssa satamien sähköistämisen yhteensovittamisesta Pohjoismaissa, sillä valiokunnan mukaan vastausta on selvennettävä niiltä osin, jotka koskevat tavoitetta saada yhteinen satamien sähköistämisen standardi alueelle.

Tätä taustaa vasten valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja jää odottamaan poliittista dialogia.

Kööpenhaminassa 5. syyskuuta 2023

Per-Arne Håkansson (S)

Jani Kokko (sd.)

Odd Harald Hovland (A)

Anna Vikström (S)

Ragnhild Male Hartviksen (A)

Liv Kari Eskeland (H)

Lars Johnsson (M)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Erling Eidesgaard (T)

Orri Páll Jóhannsson (VG)

Mikael Lindholm (ÅC)
Markku Siponen (kesk.)

Silje Hjemdal (FrP)